

Zapisnik
s 18. sastanka Radne skupine Istarske Županije za ujednačavanje terminologije na talijanskom jeziku održanog u Novigradu u srijedu 6. prosinca 2023. godine s početkom u 10:00 sati

Prisutni:

Istarska županija-Regione Istriana – Marina Barbić-Poropat
Istarska županija-Regione Istriana – Viviana Viviani
Grad Pula-Pola – Cristina Sodomaco Damijanić
Grad Pula-Pola – Kristina Fedel-Timovski
Grad Novigrad-Cittanova – Lorena Oplanić Marković
Grad Poreč-Parenzo – Edi Zarli
Grad Vodnjan-Dignano – Gianna Fioranti

Dnevni red:

1. Usvajanje dnevnog reda
2. Usvajanje zapisnika s prethodnog sastanka
3. Priopćenja koordinatorice
4. Udruge i njihova tijela: prezentacija situacije u Italiji (T. Paris)
5. Predstavljanje rezultata terminoloških istraživanja članova Radne skupine o izbornom nazivlju RH i o naslovima najznačajnijih zakona RH (prema zapisniku s prethodnog sastanka)
6. Razno

AD 1

Dnevni red usvojen je jednoglasno.

AD 2

Zapisnik s prethodnog sastanka usvojen je jednoglasno, bez ikakvih primjedbi.

AD 3

Koordinatorica je obavijestila Skupinu kako će se sljedeća konferencija OIIFI-ja (Opservatorija institucionalnog talijanskog jezika izvan Italije) održati 18. ožujka 2024. u Trstu te da će biti pozvani svi članovi Skupine. Koordinatorica nije upoznata hoće li biti omogućeno praćenje na daljinu kao za konferenciju 2022. godine.

OIIFI predlaže Skupini stručno usavršavanje o pravnoj terminologiji koje je planirano za početak sljedeće godine, a održat će je online Marco Gorini iz DGT-a.

Kristina Fedel Timovski izvijestila je prisutne kako je u drugoj polovici siječnja predviđena konferencija u Društvu Dante Alighieri iz Pule, koje je od Upravnog odjela za talijansku nacionalnu zajednicu i druge etničke skupine Istarske županije zatražilo sredstva za podcast Annalise Sorbone. Podcast bi izlazio mjesečno i bio bi posvećen neknjiževnim prijevodima.

Koordinatorica je zatim obavijestila prisutne da je sljedeći sastanak Skupine predviđen 15, 16. ili 17. siječnja jer su to jedini datumi kada je odjavnica Tiziana Paris dostupna. Sastanak bi se održao u Rovinju.

Vezano uz glasačke listiće, koordinatorica je predložila da se oni analiziraju sljedeći put te je zamolila članove Skupine da joj pošalju dodatne materijale, ako ih imaju.

Koordinatorica je zatim izvijestila prisutne o namjeri da, od iduće godine, na sastanke Skupine pozove kolege iz Furlanije Julijske krajine i zajednice CAN Costiera iz Kopra, s obzirom da ona već prima pozive tih skupina.

AD 4

Točka 4. odgađa se za naredni sastanak jer je odvjetnica Tiziana Paris odsutna.

AD 5

Verena Sošić Cerin obvezala se provjeriti Zakon o akademskom i stručnom nazivu i akademskom stupnju u području društvenih ili humanističkih znanosti i umjetnosti. No, kako je odsutna, tema je odgođena.

Stellina Garbin i Cristina Sodomaco Damijanić trebale su provjeriti naziv *Zakon o društveno poticanoj stanogradnji* i provjeriti razliku između pojmova POS (poticana stanogradnja) i SUS (subvencionirana stanogradnja). Stellina je pripremila PPT prezentaciju na tu temu i poslala je koordinatrici, koja je ipak odlučila odgoditi prezentaciju za sljedeći sastanak s obzirom da je Stellina odsutna.

Cristina Sodomaco Damijanić navela je kako je nadležnom pročelniku Grada Pule postavila pitanje o razlici između spomenute dvije vrste gradnje i dobila sljedeći odgovor. POS – poticana stanogradnja je program koji promovira APN (Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama) na državnoj razini. SUS – subvencionirana stanogradnja je naziv koji se koristi za financiranje gradnje na razini općina i gradova.

Kristina Fedel Timovski rekla je da su, što se tiče SUS modela, poticaji koje dodjeljuju jedinice lokalne samouprave vrlo niski: potrebno je podnijeti zahtjev svake godine, a jedinica lokalne samouprave subvencionira 15% plaćenog iznosa na ime kamate. Što se tiče POS modela, potrebno je pričekati da se zgrada izgradi, a kredit se ugovara napola s bankom, a napola s APN-om. U ovom slučaju kamata koju treba platiti je vrlo niska, a cijena po kvadratu daleko povoljnija. Veličina stana određuje se prema broju članova obitelji i prema prebivalištu.

U vezi s Pravilnikom o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama, Viviana Viviani rekla je kako usporedbom *Codice stradale* i Pravilnika o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama došla do zaključka da je riječ *signalizacija* sveobuhvatna te da obuhvaća sve vrste znakova: okomite, svjetleće, horizontalne i vertikalne znakove, te je stoga izrazila dvojbu oko naslova propisa na hrvatskom jeziku jer on uključuje hiperonim uz koji se nalaze dva hiponima. Stoga je predložila da se *Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama* prevede jednostavno kao *Regolamento sulla segnaletica stradale*.

No, koordinatrice je rekla da, čak i ako su u naslovu korišteni hiponimi, ne smatra primjerenim uklanjati ih i koristiti samo hiperonim jer smatra da bi mogao postojati valjan razlog iza odluke zakonodavca da propis naslovi na određeni način. Prevoditelj ne može preuzeti odgovornost za tako duboko zadiranje u sadržaj zakonodavnog teksta jer nije stručnjak ni za pravo, ni za prometne znanosti. Za donošenje takve odluke potrebno je prvo konzultirati dva stručnjaka za ta područja, a zatim eventualno preispitati mogućnost korištenja samo hiperonima. Iako se slaže s načinom razmišljanja Viviane Viviani, predložila je prijevod *Regolamento su segnaletica, attrezzature e cartelli stradali*. Prijedlog je prihvaćen.

Zadatak Gianna Fioranti bio je analizirati Uredbu o uredskom poslovanju. Gianna je analizirala talijanski tekst *Decreto legislativo* br. 165 od 30. ožujka 2001. pod nazivom *Norme generali sull'ordinamento del lavoro alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche* (Opća pravila o organizaciji rada zaposlenih u javnoj upravi), koji predstavlja mjerodavni zakonski tekst za uređenje javnih službi i rada u javnoj upravi. No, ta uredba regulira sasvim drugačija područja i svojim sadržajem podsjeća na Uredbu o unutarnjem ustrojstvu tijela državne uprave ili Odluku o ustrojstvu i djelokrugu upravnih tijela (...) županije jer govori o djelokrugu rada, poslovima i radnim mjestima. Gianna je također proučila propise o organizaciji/ustrojstvu službi i ureda raznih talijanskih općina, ali nije našla upućivanja na ono što se na hrvatskom jeziku zove

uredsko poslovanje. Stoga je predložila da se Uredba o uredskom poslovanju prevede kao *Regolamento sul funzionamento degli uffici*.

Otvorena je rasprava o značenju uredskog poslovanja kako bi se sročio opisni prijevod kojim bi se taj pojam mogao pretočiti u talijanski jezik. *Funzionamento degli uffici* čini se previše nejasnim terminom jer ne obuhvaća poslove vezane uz urudžbiranje akata, razvrstavanje pismena i arhiviranje predmeta.

Koordinatorica je iznijela dva prijedloga prijevoda (*Decreto sull'attività d'ufficio*, *Ordinanza sulla gestione d'ufficio*) te izvijestila prisutne da se na web stranici Grada Rijeke, koja je dobro prevedena i sadrži mnoga inovativna i inspirativna prijevodna rješenja, koristi izraz *Decreto sulle operazioni d'ufficio*. Na Eurlexu pronašla je povezanost izraza *operazioni d'ufficio* (it) – *office operations* (en) – *Büroabläufe* (de), ali hrvatska inačica nije bila ponuđena. Na službenoj stranici Kantona Graubünden, s druge strane, pronašla je *operazioni d'ufficio* (it) – *Amtshandlungen* (de), što bi sugeriralo da se pojam *ufficio* ne odnosi nužno na fizičko okruženje ureda (gdje se, na primjer, raspoređuju pismena), već na službenu narav određenih radnji (provedenih *ex officio*, po službenoj dužnosti, ali možda ne nužno unutar nekoga ureda). Zapravo, na stranici IATE, *Amtshandlungen* (de) također se prevodi kao *formalità* (it). Koordinatorica je dodala kako je *uredba* na europskoj razini *regolamento*, dok bi ona, kada je riječ o *uredbi* na nacionalnoj razini, bila sklona prijevodu *decreto*.

Skupina je formulirala prvi prijedlog prijevoda (*Decreto sulle operazioni amministrative d'ufficio*) i zadužila Giannu Fioranti da za sljedeći put provjeri transparentnost i razumljivost te formulacije odnosno njezino podudaranje s Uredbom o uredskom poslovanju.

Naslovi hrvatskih zakona usvojeni na skupu jesu:

Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave – Legge sul referendum e sulle altre forme di partecipazione personale all'esercizio del potere statale e dell'autogoverno locale e territoriale (regionale)

Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti – Regolamento sull'accessibilità degli edifici alle persone con disabilità e a mobilità ridotta

Koordinatorica je predstavila rezultate terminološkog istraživanja koje je bila preuzela kao zadatak. Govorila je o razlici između *turno* i *tornata*: jedna *tornata* može imati više *turni*. U 2024. godini u Hrvatskoj će se održati tri izborna kruga (*tornate elettorali*): europski, parlamentarni i predsjednički izbori, a 2025. godine jedan krug (lokalni izbori). Predsjednički izbori mogli bi se održati u dva kruga ako nitko od kandidata ne dobije 50%+1 važećih glasova. U Hrvatskoj se drugi krug, na talijanskom (*turno di ballottaggio*), održava prilikom izbora za gradonačelnika, predsjednika regije i predsjednika Republike.

Collegio elettorale – to je pojam tipičan za većinske sustave, koji se koristi u Italiji (gdje je na snazi mješoviti izborni sustav) i koji otprilike odgovara pojmu *circoscrizione* ili može biti jedna od njezinih podjedinica, dakle označava geografsko područje u izborne svrhe. Može biti jednočlani ili višečlani, ovisno o tome bira li se jedan kandidat ili više kandidata.

Circoscrizione elettorale: ovisno o vrsti izbora i izbornom sustavu, može uključivati veći broj jedinica koje se zovu *collegio elettorale*; odgovara izornoj jedinici.

Sezione elettorale: teritorijalna izborna jedinica u kojoj birač ima prebivalište i ostvaruje biračko pravo.

Seggio elettorale i *ufficio elettorale di sezione* u Italiji su ista stvar. *Seggio* je ne samo mjesto na kojem se glasuje, nego i skup ljudi koji kontroliraju proces glasovanja i prebrojavanja glasova (ono što u Hrvatskoj, na talijanskom, obično nazivamo *comitato elettorale* i odgovara hrvatskom nazivu *birački odbor*). U Italiji se *seggio/ ufficio elettorale* sastoji od 1 predsjednika, 1 tajnika te 2 do 4 osobe zadužene za prebrojavanje glasova, od kojih jedna biva imenovana potpredsjednikom.

Izborna jedinica na hrvatskom jeziku odgovara talijanskom terminu *circoscrizione elettorale*, koji je odobren kao prijevodno rješenje.

Biračko mjesto na hrvatskom jeziku odgovara talijanskom terminu *seggio elettorale*, koji je odobren kao prijevodno rješenje.

Za *birački odbor* odobrava se prijevod *comitato elettorale*, koji je jasan i transparentan, kako bi se izbjegao višeznačni termin (*seggio elettorale*) koji bi mogao dovesti do zabune.

Dopunski izbori je izraz koji se u hrvatskim tekstovima gotovo uvijek pojavljuje u kontekstu izbora za predstavnička tijela nacionalnih manjina, kada jedan predstavnik podnese ostavku zbog nespojivosti mandata ili kada je potrebno doseći određeni broj predstavnika manjine propisan zakonom, u slučaju da taj broj nije dostignut na redovnim lokalnim izborima.

Elezioni suppletive: u talijanskim tekstovima označava izvanredni izborni krug koji se održava kada zastupničko mjesto postane upražnjeno, s ciljem da se spriječi da, zbog novonastale nemogućnosti obnašanja mandata (zbog smrti, ostavke ili nespojivosti), tijelo ostane bez predstavnika.

Izraz *dopunski izbori* odgovara izrazu *elezioni suppletive*, stoga ga Skupina prihvaća.

Što se tiče izraza *elezioni rinnovate*, Enver je bio predložio prijevod *ponovljeni izbori*. Potreban je oprez u vezi s kontekstom jer se na talijanskom jeziku govori o *elezioni rinnovate* kada su izbori prethodno poništeni. U hrvatskom jeziku, međutim, izraz *ponovljeni izbori* koristi se ne samo u slučajevima kada su izbori poništeni pa ponovno provedeni, nego i jednostavno za drugi krug (kod lokalnih izbora, ali i na izborima za predsjednike općinskih i gradskih vijeća te za županijsku skupštinu).

U vezi s time odlučeno je da se izraz *elezioni rinnovate* koristi samo ako je, zbog nepravilnosti, došlo do poništenja i ponavljanja cjelokupnog izbornog postupka, a u suprotnom će se koristiti izraz *secondo turno* ili, ako se odlučuje između dva kandidata, (*turno di*) *ballottaggio*.

AD 6

Kristina Fedel Timovski izvijestila je prisutne da će se uskoro održati konferencija u Društvu „Dante Alighieri“ u Puli na temu talijanskog jezika u zelenim politikama. Konferencija će se baviti pitanjima jezika i zaštite okoliša.

Također je izvijestila Skupinu kako Grad Pula ove godine nije objavio program Adventa na talijanskom jeziku jer je organizator manifestacije nova tvrtka koja nije bila upoznata s važnošću prevođenja programa na talijanski jezik.

Nakon tih posljednjih informacija sastanak Skupine zaključen je u 13:00 sati.

Koordinatorica

Marina Barbić Poropat

Zapisničarka

Viviana Viviani

KLASA: 024-04/23-03/01

URBROJ: 2163-11/4-23-33